

BLANCO RAMOS, Carmen. *O wolframio en Varilongo. Santa Comba de Xallas (1941-1963)*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2016. Memoria. 148 pàgs. [14,5 x 22].

El wolframi es va convertir en el veritable or negre per a la indústria bèl·lica alemanya durant la II Guerra Mundial. Aquest element químic metàl·lic, extremadament resistent, era clau en el procés de fabricació dels projectils antitanc i dels blindats. Precisament aquest llibre ens presenta un estudi de cas d'un dels municipis que van viure la febre del wolframi durant aquests anys, amb totes les conseqüències que això va comportar per a les vides dels veïns i per als treballadors d'aquest tipus d'explotació minera.

Estem parlant de la mina de Varilongo, al municipi corunyes de Santa Comba de Xallas, la més important pel que fa al volum de producció entre els anys 1942-1963. Una mina que també està lligada a la història personal de la pròpia autora del llibre, Carmen Blanco, amb un avi que havia treballat a la mina, un pare que havia transportat el famós "or negre" a les alforges a cavall i una mare que havia hagut de fugir de la Guàrdia Civil en una zona on el contraban era una forma de vida (i en molts casos de supervivència) per completar les malmeses economies familiars. Per apropar-se a aquesta història local, que també és part de la seva història familiar, l'autora ha consultat fons escrites però també s'ha endinsat en la història oral, amb entrevistes a antics treballadors i també a aquells que feien negoci fora de la llei amb el valuós metall.

El llibre, després de contextualitzar la importància del wolframi per als alemanys a la II Guerra Mundial, ens explica com a partir de 1941 comença l'explotació del mineral i també el seu contraban. El treball, a més d'explicar el paper desenvolupat per la Compañía Minera Celta, també exposa les dues cares del treball i la riquesa generats per la mina. Per un costat tenim als treballadors, entre ells familiars del famós militar republicà i dirigent comunista Enrique Lister; i per l'altre tenim grans fortunes com el banquer Ildefonso Fierro. El recorregut cronològic arriba fins l'any 1963 amb el primer tancament de la mina, però el llibre no acaba aquí. Els dos últims capítols estan dedicats al ressò literari i en la cultura popular d'aquesta explotació al territori, amb la recopilació de poemes i cançons populars, històries orals i escrits literaris.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

El wolframio se convirtió en el verdadero oro negro para la industria bélica alemana durante la II Guerra Mundial. Este elemento químico metálico, extremadamente resistente, era clave en el proceso de fabricación de los proyectiles antitanque y de los blindados. Precisamente este libro nos presenta un estudio de caso de uno de los municipios que vivieron la fiebre del wolframio durante estos años, con todas las consecuencias que comportó para las vidas de los vecinos y de los trabajadores de este tipo de explotación minera.

Estamos hablando de la mina de Varilongo, en el municipio coruñés de Santa Comba de Xallas, la más importante en cuanto al volumen de producción entre los años 1942-1963. Una mina que también está ligada a la historia personal de la propia autora del libro, Carmen Blanco, con un abuelo que había trabajado a la mina, un padre que había transportado el famoso “oro negro” en las alforjas a caballo y una madre que había tenido que huir de la Guardia Civil en una zona donde el contrabando era una forma de vida (y en muchos casos de supervivencia) para completar las maltrechas economías familiares. Para acercarse a esta historia local, que también es parte de su historia familiar, la autora ha consultado fuentes escritas pero también se ha adentrado en la historia oral, con entrevistas a antiguos trabajadores y también a aquellos que hacían negocio al margen de la ley con el valioso metal.

El libro, después de contextualizar la importancia del wolframio para los alemanes en la II Guerra Mundial, nos explica cómo a partir de 1941 empieza la explotación del mineral y también su contrabando. El trabajo, además de explicar el papel desarrollado por la Compañía Minera Celta, también expone las dos caras del trabajo y la riqueza generados por la mina. Por un lado tenemos a los trabajadores, entre ellos familiares del famoso militar republicano y dirigente comunista Enrique Líster; y por el otro tenemos grandes fortunas como la del banquero Ildefonso Fierro. El recorrido cronológico llega hasta el año 1963 con el primer cierre de la mina, pero el libro no acaba aquí. Los dos últimos capítulos están dedicados al eco literario y en la cultura popular de esta explotación en el territorio, con la recopilación de poemas y canciones populares, historias orales y escritos literarios.

IHE
(Secretaría de la revista)